

El llenguatge

Què es pretén?

De pretensions, és clar, poques o moltes, tothom en té: únicament que n'hi ha que són lògiques i legítimes i n'hi ha que són il·legítimes i sense justificació. Això fa que sentim dir que algú «preté» tal cosa, que aquell altre no «preté» res de l'altre món i, encara, que un tercer «preté» que les coses van anar d'aquella manera.

Aquesta forma incorrecta del verb pretendre obeeix, sens dubte, a un intent d'ultra-correcció. A algú li pot semblar que la forma pretén, que és la bona, és una forma contaminada, i seguint l'analogia de formes com manté, conté i reté converteix pretén en «preté», talment com en lloc de distén i desentén diu «disté» i «desenté». Altres formes com entén i estén més habituals i consagrades per l'ús són, segurament, menys propícies a ésser objecte de la mateixa deformació.

Convé, per tant distingir clarament aquelles formes de verb que són, de fet, composts de tenir o que podem considerar com a tals, com contenir, detenir, retenir, atenir-se, abstenir-se, mantenir, entretenir, sostenir que es conjuguen, llevat d'unes formes d'imperatiu, com el verb tenir i els acabats en tendre com entendre, entendre, pretendre, contendre i atendre i que es conjuguen segons un model diferent (entendre, per exemple, és prou habitual perquè pugui exercir aquesta funció), i que, concretament en la tercera persona del singular del present d'indicatiu, que és la forma que origina les vacil·lacions que comentem, acaben en -én: estén, entén, sobrentén, desentén i pretén. Una atenció especial exigeixen les dues parelles atenir-se i atendre i contenir i contendre: S'atén a les circumstàncies i Aten els clients. Conté correspondència oficial i Contén amb ell discrepàncies (és a dir, s'hi baralla, hi discuteix).

Qui sap si el tercer exemple introductori: Pretén que les coses van anar d'aquella manera: des-haver sobtat algú, pot sentir amb que s'hi usa el verb pretendre. Però aquest valor -voler que una cosa sigui reconeguda com a certa - es admet pel Diccionari normatiu. Seria segurament des-encertat, però, fer-ne un us tan intens com el francès, i deixar així de banda altres verbs com afirmar, assegurar, declarar, etc., que poden ésser reforçats amb adverbis com categòricament, rodonament, terminantment, etc.

Albert Jané